

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Janou Martínkovou ve věci žalobce **Aleše B.**, nar. xxx, bytem xxx, zastoupeného JUDr. Jiřím Míketou, advokátem se sídlem Ostrava 10, Jaklovecká 18, PSČ 710 00, proti žalovanému **Ing. Pavlu Bednaříkovi**, se sídlem Ostrava, Obránců míru 6, PSČ 703 00, **správci konkurzní podstaty úpadce Moravia Banka, a.s. v likvidaci**, se sídlem Frýdek-Místek, ul. Palackého čp. 133, IČ 45192855, zastoupenému Mgr. Denisou Belošovičovou, advokátkou se sídlem Ostrava - Slezská Ostrava, Bohumínská 788/61, PSČ 710 00, o určení pravosti pohledávky

t a k t o :

- I. Řízení se v části určení pohledávky žalobce za úpadcem ve výši 97.645,- Kč zastavuje.
- II. Určuje se, že žalobce má za úpadcem pohledávku ve výši 2,506.133,20 Kč z titulu náhrady škody vzniklé neoprávněným čerpáním prostředků z účtu č. 0-1105298-119 vedeného u úpadce na základě smlouvy o účtu č. 503 ze dne 5.3.1993.

III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou ze dne 20.12.2010 došlou soudu dne 21.12.2010 domáhal se žalobce vydání rozhodnutí, kterým by byla určena existence pohledávky žalobce za úpadcem ve výši 2,603.778,20 Kč sestávající se z jistiny ve výši 1,250.000,- Kč, z úroku z prodlení od vzniku dluhu do prohlášení konkurzu ve výši 1,256.133,20 Kč, z nákladů řízení před soudem I. stupně ve výši 30.745,- Kč, ze zaplaceného soudního poplatku v řízení o uplatnění nároku ve výši 50.000,- Kč a z nákladů odvolacího řízení ve výši 16.900,- Kč.

Žaloba byla odůvodněna tvrzením, že na základě smlouvy ze dne 5.3.1993 měl žalobce jako věřitel u úpadce zřízen běžný účet č. 000000-1105298-119/4500. Neznámá osoba z tohoto účtu převedla částku 1,395.993,55 Kč na účet Vojtěcha S., aniž dal věřitel k takové transakci souhlas. Část finančních prostředků byla z tohoto účtu vybrána neznámou osobou, a to ve výši 1,250.000,- Kč. Orgány Policie ČR bylo zjištěno, že příkaz k úhradě, na základě kterého úpadce převedl částku 1,395.993,55 Kč na účet Vojtěcha S., byl podepsán zfalšovaným podpisem věřitele. Právním důvodem pohledávky byl požadavek na náhradu škody, která byla způsobena tím, že úpadce provedl dispozici s peněžními prostředky bez příkazu věřitele a v důsledku tohoto postupu peněžního ústavu vznikla škoda rovnající se jistině. Úrok z prodlení je vypočtený z jistiny podle obecně závazných právních předpisů platných v době vzniku dluhu do prohlášení konkurzu ve výši 17 %. Nárok na zaplacení výše uvedené částky ve výši jistiny byl již předmětem sporu vedeného u zdejšího soudu pod sp.zn. 9Cm 1083/93, když rozsudkem ze dne 3.6.1999 č.j. 9Cm 1083/93 – 32 bylo žalobě na zaplacení částky 1,250.000,- Kč vyhověno. Odvolací soud však rozsudek změnil tak, že žaloba byla zamítnuta. Proti tomuto rozsudku však podal žalobce dovolání, o kterém nebylo v důsledku přerušení řízení z titulu prohlášení konkurzu rozhodnuto.

Žalovaný v písemném procesním stanovisku uvedl, že rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 14.9.1999 č.j. 4Cmo 92/97 – 75, kterým byla žaloba o zaplacení částky 1,250.000,- Kč zamítnuta, nenabyl právní moci pouze z důvodu, že v době, kdy byl doručen žalobci, byl již prohlášen konkurz na úpadce a jde tak o překážku věci rozsouzené. Z rozsudku Vrchního soudu v Olomouci vyplývá, že úpadce nebyl odpovědný za škodu, která vznikla žalobci neoprávněnými převody z jeho účtu na základě padělaných převodních příkazů opatřených velmi zdařilými padělkami podpisu žalobce. Žalovaný dále namítl promlčení práva na zaplacení škody a dále poukázal, že právní věc již byla řešena Krajským soudem v Ostravě pod sp.zn. 14Cm 128/2004, přičemž žaloba byla pravomocně zamítnuta pro předčasnost.

U ústního jednání vzal žalobce žalobu částečně zpět v části pohledávky z titulu nákladů řízení ve výši 97.645,- Kč, jelikož náklady řízení nebyly přiznány pravomocně. Účastníci setrvali na svých procesních stanoviscích. Žalobce uvedl, že skutečnost existence rozsudku Vrchního soudu v Olomouci č.j. 4Cmo 92/97 - 75 nepředstavuje překážku věci rozsouzené. Žalovaný uvedl, že mezi žalobcem a úpadcem nebyla sjednána odpovědnost na principu zavinění, a že se jednalo o nepředvídatelnou škodu, jelikož se jednalo o zdařilý padělek podpisu žalobce, což bylo konstatováno znaleckým posudkem a zaměstnanci banky tak nemohli zjistit, že nejde o podpis žalobce. Žalovaný dále poukázal, že v obecných podmínkách úpadce bylo uvedeno, že žalobci si může zvolit i další zabezpečovací prostředky kromě podpisového vzoru a žalobce si takovéto prostředky nebo prvky nezvolil. Povinností banky nebylo zjišťovat, zda je účet žalobce

dostatečně zabezpečen. K prokázání skutečnosti ohledně ověření totožnosti osoby, která předložila příkaz k úhradě žalovaný žádné důkazy nenavrl, jelikož to s ohledem na odstup času nebylo možné zjistit, jakožto ani kdo příkaz k převodu finančních prostředků z účtu přijal. Žalobce k procesní obraně uvedl, že banka za vzniklou škodu odpovídá objektivně a liberační důvod nebyl dán. Znalecký posudek a věrohodnost podpisu není tímto liberačním důvodem. Banka se rovněž nemůže dovolávat skutečnosti, že si klient nezvolil významnější zabezpečení než je podpis a způsob zabezpečení proti neoprávněné dispozici je naopak povinností banky.

V dané věci nebylo sporu ohledně

- prohlášení konkurzu na majetek úpadce, přičemž žalovaný je současným správcem konkurzní podstaty úpadce
- řádného přihlášení pohledávky na základě jejího doplnění, a to z titulu uplatněného žalobou
- popření pohledávky v celém rozsahu
- včasného podání žaloby na určení práva
- skutečností uvedených v žalobě a v rozsudcích ve věci vedené pod sp.zn. 9Cm 1083/93
- vznik škody
- zamítnutí žaloby pro předčasnost ve věci vedené u zdejšího soudu pod sp.zn. 14Cm 128/2004.

V dané věci bylo sporné

- zda se jedná o věc rozhodnutou s ohledem na rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ve věci sp.zn. 9Cm 1083/93
- zda žalovaná pohledávka je promlčena
- zda banka porušila povinnost ze smlouvy o běžném účtu tím, že realizovala příkaz neoprávněné osoby
- v případě porušení povinnosti, zda jsou důvody liberace dle ust. § 374 obch.zák.

Soud se nejprve zabýval skutečností, zda s ohledem na rozsudek Vrchního soudu v Olomouci č.j. 4Cmo 92/97 – 75 jde o překážku věci rozhodnuté.

Rozsudkem Krajského obchodního soudu v Ostravě ze dne 31.10.1996 č.j. 9Cm 1083/93 – 32 byla uložena povinnost úpadci – žalovanému zaplatit žalobci částku 1,250.000,- Kč a náhradu nákladů řízení. Soud vzal za prokázáno, že z účtu žalobce byla dne 17.8.1993 neoprávněně vyčerpána neznámou osobou finanční částka ve výši 1,270.500,- Kč a 1,368.000,- Kč a převedena na touto osobou nově zřízený účet u žalovaného. Z nově zřízeného účtu pak byla dne 18.8.1993 vyčerpána částka 500.000,- Kč a 750.000,- Kč, což je skutečně vzniklá škoda žalobci. Soud se ztotožnil s názorem žalobce, že za tuto škodu odpovídá žalovaný. Soud měl za to, že v daném případě došlo k porušení povinnosti ze závazkového vztahu, který vznikl uzavřením smlouvy o účtu žalovaným a že žalovaný neuvedl žádné liberační důvody v souladu s ust. § 374 obch.zák. To, že neznámá osoba vyčerpala podvodným způsobem z účtu žalobce velkou finanční částku lze považovat za skutečnost, kterou mohl žalovaný předvídat a měl učinit opatření, aby takovéto jednání podvodníků bylo znemožněno nebo alespoň omezeno. Toto však neučinil, protože dle vlastního vyjádření v tehdejší době neexistoval interní předpis, který by zavazoval pracovníky banky opatřovat příkazy k úhradě podpisy či parafami, což by zajisté vedlo k pečlivější kontrole a

možnosti vyvození osobní odpovědnosti při porušení povinnosti. Liberačním důvodem žalovaného pak nemůže být ani ta skutečnost, že žalobce neupravil svůj podpisový vzor tak, aby ztížil jeho falšování. Žalovaný tedy neučinil veškerá opatření k tomu, aby zabránil vzniku takovýchto škod, když z bankovní praxe je známo, že k obdobným podvodům a pokusům o ně dochází běžně. Rovněž se soud zcela ztotožnil s názorem žalobce, že ustanovení vylučující odpovědnost banky za škody způsobené napodobením podpisů, které obsahuje smlouva o úvěru z 5.3.1993, je neplatné dle ust. § 386 obch.zák.

Rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 14.9.1999 č.j. 4Cmo 92/97 – 75 byl výše uvedený rozsudek změněn tak, že žaloba na zaplacení částky 1,250.000,- Kč s příslušenstvím byla zamítnuta a dále bylo rozhodnuto o povinnosti žalovaného zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení. Výše uvedený rozsudek prozatím nenabyl právní moci. V odůvodnění odvolací soud konstatoval, že provedením písemných příkazů, které byly opatřeny podpisem, který byl velmi zdařilým padělkem podpisu žalobce, vznikla žalobci škoda, avšak za tuto škodu neodpovídá žalovaný. Jednalo se o natolik zdařilý padělek, že nebylo možno při běžném porovnání podpisu se vzorem zjistit odlišnosti výraznější než při běžném odchýlení každého jednotlivého podpisu od vzoru. Za situace, kdy příkaz k převodu byl podepsán podpisem shodujícím se s podpisovým vzorem, nesměl žalovaný odmítnout provedení tohoto příkazu. Žalobce sám nevyužil svého práva vyplývajícího ze smluvních podmínek a nedohodl s žalovaným žádný další zabezpečovací prvek, jímž by musely být příkazy k platbám opatřovány. V řízení nebylo zjištěno, který konkrétní pracovník banky příkazy provedl. Odvolací soud dále souhlasil s názorem soudu prvního stupně, že smluvní ujednání o tom, že banka neodpovídá za škody způsobené napodobením podpisu, je neplatné pro rozpor se zákonem, konkrétně dle ust. § 386 obch.zák.

V dané věci nejde jak o překážku věci zahájené, či překážku věci rozsouzené, jelikož spor o určení pravosti pohledávky je spor vyvolaný konkurzem a i případná existence zamítavého rozhodnutí o zaplacení tuto překážku nezakládá, a to i v případě pravomocného rozhodnutí. V dané věci navíc rozsudek Vrchního soudu v Olomouci nenabyl právní moci a řízení bylo ze zákona přerušeno z důvodu prohlášeného konkurzu.

Rovněž námitka promlčení práva na náhradu škody byla shledána nedůvodnou. Pro odpovědnost banky za škodu způsobenou porušením povinnosti ze smlouvy o běžném účtu platí obecná úprava v ust. § 373 a násl. obč.zák. Právo na náhradu škody se promlčuje v obecné čtyřleté době dle ust. § 397 obch.zák., přičemž tato počíná běžet, kdy se poškozený dozvěděl nebo mohl dozvědět a o tom, kdo je povinen k její náhradě. Uplatnění práva vůči dlužníkovi má účinky stavení promlčecí doby ve smyslu ust. § 406 obch.zák. S ohledem na skutečnost, že škoda vznikla dne 17.8.1993, kdy byl uskutečněn převod peněžních prostředků na účet Vojtěcha S. a žaloba na zaplacení náhrady škody byla soudu doručena dne 14.12.1993 nemohlo dojít k promlčení během tohoto řízení jakožto v tomto řízení.

Soud učinil dále závěr, že byly splněny předpoklady, za nichž se může důvodností nároku uplatněného tzv. incidenční žalobou vůbec zabývat. Účastníci řízení souhlasně prohlásili, že pohledávka byla řádně přihlášena do konkurzního řízení z titulu uplatněného žalobou, byla popřena co do pravosti a žaloba na určení práva byla podána v zákonem stanovené lhůtě. Soud se proto dále zabýval důvodností nároku, a to zda byly splněny předpoklady odpovědnosti za škodu.

Jedná se o porušení povinností ze závazkového vztahu, přičemž se neuplatňuje hledisko, zda porušení závazku bylo zaviněno, dalšími předpoklady jsou vznik škody a příčinná souvislost mezi porušením a vznikem škody. K prokázání výše uvedených předpokladů soud kromě výše uvedených rozhodnutí k důkazu dále provedl příkazy k úhradě a znalecký posudek.

Příkazy k úhradě ze dne 17.8.1993 jsou označeny variabilním symbolem, podpisem „B.“, uvedením částek, které mají být poukázány na uvedený vrub účtu, a to ve prospěch účtu. Příkazy jsou opatřeny toliko prezentačním razítkem žalovaného a neobsahují žádný podpis pracovníků banky.

Znaleckým posudkem z oboru kriminalistické techniky, expertizy ručního písma ze dne 8.11.1993 zpracovaného mjr. Mgr. Radimem Mončkou bylo zjištěno, že podpisy na výše uvedených příkazech k úhradě nejsou podpisy Ing. Aleše B., ale že jsou jeho velmi zdařilými padělky.

Pro právní posouzení věci, to je zda byly splněny předpoklady odpovědnosti za škodu ve smyslu ust. § 373 obch.zák. soud vyšel ze zjištěných skutečností, přičemž vzal za svá zjištění také shodná tvrzení účastníků řízení, že 1/ dne 5.3.1993 žalobce jako věřitel a úpadce jako banka uzavřeli smlouvu o zřízení a vedení běžného účtu č. 000000-1105298-119/4500, 2/ dne 17.8.1993 z účtu žalobce úpadce vyplatil na základě předložených šeků, na němž se nacházel zfalšovaný podpis žalobce, částku 1,395.993,55 Kč na účet Vojtěcha S., 3/Finanční prostředky z účtu Vojtěcha S. byly neznámou osobou vybrány ve výši 1,250.000,- Kč, 4/ úpadce byl k zaplacení škody vyzván, přičemž za kvalifikovanou výzvu se považuje i žaloba.

Výše uvedený skutkový stav soud posoudil tak, že úpadce při výplatě šeku porušil povinnost určenou smlouvou o běžném účtu uzavřenou dle ust. § 708 a násl. obch.zák., jelikož došlo k neoprávněnému odepsání finančních prostředků z běžného účtu žalobcem, když příkaz byl vystaven někým, kdo k tomu nebyl oprávněn. Zároveň úpadce porušil povinnost zakotvenou v ust. § 37 odst. 1 zákona o bankách, když šlo o obchod, jehož hodnota převyšuje 100.000,- Kč a nebylo zjištěno, že banka požadovala prokázání totožnosti klienta. V důsledku porušení výše uvedené právní povinnosti úpadcem došlo ke snížení pohledávky žalobce za úpadcem ze smlouvy o běžném účtu o částku 1,250.000,- Kč a tím došlo na straně žalobce k majetkové újmě, škodě v rozsahu výše uvedeném. Mezi popsáním porušením povinností a vznikem žalované škody je příčinná souvislost. Strany si nesjednaly odpovědnost na principu zavinění. Soud tedy dospěl k závěru, že o splnění základních předpokladů nutných pro přijetí závěru o vzniku odpovědnosti úpadce za škodu vzniklou žalobci dle ust. § 373 obch.zák. není pochyb a proto dále zjišťoval, zda tu není důvod k liberaci ve smyslu ust. § 374 obch.zák. Z textu tohoto ustanovení plyne, že k tomu, aby šlo o okolnost vylučující odpovědnost za škodu, musí být splněny všechny uvedené předpoklady kumulativně, a to mimo jiné, že šlo o tzv. „nepředvídatelnou škodu“. Soud v této souvislosti odkazuje na odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu sp.zn. 29Cdo 2007/2000, ze kterého se podává, že rozumným předpokladem, se kterým by měla počítat každá opatrná banka již při uzavření smlouvy o běžném účtu, je, že peněžní prostředky, jež jí majitelem běžného účtu jsou nebo budou na základě této smlouvy svěřeny, mohou být předmětem cíleného bankovního podvodu, spočívajícího nejčastěji právě ve falzifikaci nebo napodobení podpisového vzoru osoby oprávněné s účtem disponovat. Jelikož k podvodům

docházelo v bankovní praxi i v minulosti, platí, že škoda způsobená majiteli účtu v důsledku napodobení nebo zfalšování podpisu osoby oprávněné disponovat s prostředky na účtu, je škodou předvídatelnou. Rovněž ani skutečnost, že žalobce neučinil další zabezpečovací znaky ohledně dispozic s peněžními prostředky, není liberačním důvodem. Soud má za to, že nejde o povinnost věřitele, ale banky. Jiný liberační důvod nebyl žalovaným tvrzen. Soud tak dospěl k závěru, že zde nejsou okolnosti vylučující odpovědnost.

Ohledně neplatnosti klauzule obsažené ve smluvních podmínkách o tom, že banka neodpovídá za škody způsobené napodobením podpisu se soudy vyslovily již ve výše uvedených rozhodnutích, a to že se jedná o neplatnost pro rozpor se zákonem, konkrétně ust. § 386 obch.zák. Toto soud konstatuje pouze nad rámec, jelikož v tomto sporu žalovaný tuto námitku neuplatnil.

Jelikož byl úpadce v prodlení s plněním peněžitého dluhu, vzniklo žalobci právo na úrok z prodlení dle ust. § 369 odst. 1 obch.zák. ve znění platném v době vzniku dluhu. Jelikož v dané věci žalovaný popřel toliko pravost pohledávky, soud zkoumal pouze základ nároku a nikoli již jeho výši a žalobě tak v celé výši po omezení vyhověl.

V části, ve které vzal žalobce žalobu částečně zpět, bylo řízení dle ust. § 96 o.s.ř. zastaveno.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto dle ust. § 25a ZKV, dle kterého ve sporu o pravost, výši nebo pořadí popřených pohledávek nemá žádný z účastníků proti správci právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání do 15-ti dnů ode dne doručení k Vrchnímu soudu v Olomouci prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě.

V Ostravě dne 04.04.2012

Mgr. Jana Martínková, v.r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
Marcela Šurabová